

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/146,Spotkanie-przedstawicieli-Biura-Edukacji-Publicznej-IPN-z-czlonkami-Zarzadu-Glow.html>
04.04.2026, 04:52

Spotkanie przedstawicieli Biura Edukacji Publicznej IPN z członkami Zarządu Głównego Światowego Związku Żołnierzy AK.

Dnia 28 listopada 2001 r. w siedzibie ZG ŚZŻAK przy ul. Zielnej 39 w Warszawie doszło do spotkania przedstawicieli Biura Edukacji Publicznej IPN, na czele z dyrektorem dr hab. Pawłem Machcewiczem oraz doradcą prezesa IPN dr. Marią Dmochowską z członkami Zarządu Głównego ŚZŻAK, reprezentowanego przez Panów: Czesława Cywińskiego, Wojciecha Barańskiego (przewodniczącego Komisji Młodzieżowej), dr. Józefa Rella (przewodniczącego Komisji Historycznej ZG ŚZŻAK) i inn.

Tematem spotkania, stanowiącego konsekwencje podpisanej 27 września br. deklaracji o współpracy pomiędzy IPN KŚZpNP a ŚZŻAK, było omówienie możliwości współdziałania pomiędzy Instytutem a Związkiem w zakresie prac naukowo badawczych oraz edukacyjnych dotyczących najnowszej historii Polski. Na wstępie spotkania dyr. dr hab. P. Machcewicz przedstawił zebrany plany badań naukowych, ogólnopolskich oraz regionalnych zgłoszonych przez poszczególne oddziałowe Biura Edukacji Publicznej IPN, zawierających się w programie: Wojna, Okupacja, represje wobec żołnierzy Niepodległej 1939 - 1956 r. Poza realizowanymi już centralnymi inicjatywami badawczymi dotyczącymi przygotowania edycji słownika biograficznego uczestników antykomunistycznej konspiracji, opozycji i oporu społecznego w Polsce oraz publikacji listy represjonowanych - skazanych na karę śmierci, w ramach działań ogólnopolskich na rok 2002, zaplanowane zostały badania z zakresu: działalności Polskiego Państwa Podziemnego, a także walki aparatu bezpieczeństwa z podziemiem politycznym i zbrojnym 1944-56. Wszystkie te działania - według opinii dyrektora Biura Edukacji Publicznej IPN - wymagają ścisłej, bieżącej współpracy ze środowiskami kombatanckimi, realizowanej zresztą już z powodzeniem od wielu miesięcy na poziomie poszczególnych oddziałów IPN (warto w tym miejscu chociażby wspomnieć przykład Oddziału w Lublinie i jego bliskich kontaktów ze środowiskiem 27 Wołyńskiej Dywizji AK). Współpraca historyków IPN z przedstawicielami środowisk kombatanckich powinna koncentrować się nie tylko na konsultacjach, ale także wzajemnej pomocy w dokumentacji: zbieraniu relacji, czy też zabezpieczeniu źródeł przechowywanych u osób prywatnych. W sprawnym przepływie informacji o zgłaszanych przez obydwie strony inicjatywach badawczych znaczącą rolę - zdaniem dr. Marii Dmochowskiej - powinny odegrać biuletyny: IPN oraz poszczególnych okręgów ŚZŻAK. Według opinii Pana Cz. Cywińskiego pomocne w tej sprawie, zwłaszcza dla strony kombatanckiej, byłoby także opracowanie mapy określającej zasięg terytorialny partnerskich jednostek organizacyjnych Instytutu i Związku.

W dalszej części spotkania przedstawiciele BEP IPN zapoznali członków ZG ŚZŻAK z założeniami działań edukacyjnych podejmowanych przez Instytut. Wskazali na konieczność

sformułowania zróżnicowanej oferty programowej kierowanej tak do nauczycieli jak i młodzieży szkolnej i akademickiej. Poza realizowanymi już pakietami edukacyjnymi, warsztatami naukowymi, seminariami, obejmuje ona także różnego rodzaju konkursy, spotkania w miejscach pamięci czy też rajdy turystyczne związane z działalnością niepodległościową z lat 1939-56. Propozycje te spotkały się z pełną akceptacją przedstawicieli ZG ŚZŻAK, uznających właśnie działania edukacyjne za jeden z priorytetowych kierunków działalności Związku. Ze swojej strony zaprezentowali oni opracowany wstępnie plan edycji ponad 20 popularno naukowych książek dotyczących najnowszej historii Polski (jednym z pierwszych tematów tej serii ma być historia organizacji "Żegota"). Odnosząc się do kwestii różnorodności oferty edukacyjnej zasygnalizowali możliwości konsultacji, tak historyków jak i kombatantów, przy opracowywaniu przewodników turystycznych, w celu uzupełnienia ich o wątki związane z działalnością niepodległościową.

Mając na uwadze wspólnotę realizowanych celów naukowo - edukacyjnych przedstawiciele BEP IPN oraz ZG ŚZŻAK uznali, że najefektywniejszą formą współpracy w ramach przedstawionych inicjatyw będą bieżące kontakty robocze koordynatorów poszczególnych programów z reprezentantami konkretnych środowisk kombatanckich. Podsumowanie wyników tychże kontaktów zaplanowano wstępnie na koniec stycznia 2002 r.